

Lausunto

25.09.2020

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

järjestö

Vastaajatahon virallinen nimi

Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö ry.

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

Rauna Nerelli, rauna.nerelli@spek.fi, p. 040 832 3349

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

-

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Keskeinen ongelma on sote-maakunnan pelastustoimen alueellisiin riskeihin perustuvan palvelutasopäätöksen kytkeytyminen irti rahoituksesta, joka voi vaarantaa palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Lakiluonnoksen mukaan pelastustoimen organisoiminen sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen uudistamisen kanssa yhdenmukaisen aluejaon ja järjestämismallin pohjalta on välttämätöntä, koska

sillä turvataan pelastustoimen mahdollisuus jatkossakin suorittaa ensihoitotehtäviä ja ensivastetehtäviä sen mukaan kuin sote-maakunta päättää.

Ensihoito on jo nykyisellään keskeinen osa pelastuslaitoksen tuottamia palveluita. Ensihoidon tuottaminen osana pelastustoimen palveluita mahdollistaa jatkossakin ensihoidon ja pelastustoimen välisten synergiaetujen hyödyntämisen kuten pelastustoimen henkilöstön ensihoidollisen osaamisen kehittämisen sekä ylläpidon ja nopean, lähimmän yksikön hälyttämiseen perustuvan ensivastetoiminnan. Siten on perusteltua, että pelastustoimi organisoidaan sosiaali- ja terveystoimen palvelurakenteen kanssa yhdenmukaisella aluejaolla, jotta ensihoitopalvelut voidaan toteuttaa sote-maakunnan sisäisin menettelyin.

Pelastustoimen hyöty ensihoidon ja ensivasteen toteutuksen kannalta lienee kiistaton. Synergian varmistamiseksi tulisi pelastustoimen roolista ensihoitopalveluissa säätää tarkemmin, mukaan lukien ensivastepalvelut. Säättämällä lailla tai vastaavalla säädöksellä haluttu toteuttamistapa ja roolitus, voidaan varmistaa, että Suomeen saadaan samankaltaisiin olosuhteisiin saman tasoinen ensihoitopalvelu.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Esitys sisältää merkittäviä ongelmia lainvalmistelu- ja toimeenpanovallan keskittymisen osalta.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

ei pääosin

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

-

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

-

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

-

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

94 §:ssä säädetään toimivallan siirtämisestä. Tulisi huomioida, että muissa kuin pelastuslain 96 §:n 1 momentissa ja 102 §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä toimivallan käyttäminen kuuluu pelastustoimen viranhaltijoille. Sote-maakuntavaltuusto ei voi toimia pelastuslain mukaisena pelastusviranomaisena.

113 §:ssä ei ole linkkiä taloudesta pelastustoimen strategiaan tavoitteisiin. Pykälän toisen momentin viimeiseen lauseeseen tulisi lisätä, että tavoitteiden on noudatettava sote-maakuntastrategiaa sekä pelastustoimen järjestämislain 8 §:ssä tarkoitettuja valtakunnallisia tavoitteita pelastustoimen järjestämiselle. Lisäksi tulisi lisätä, että tavoitteiden suunnittelussa on huomioitava pelastustoimen järjestämislain 6 §:ssä tarkoitettu palvelutasopäätös. Pelastustoimen talouden suunnittelussa ei saa unohtaa alueellisiin riskeihin perustuvaa palvelutasopäätöstä eikä valtakunnallisia tavoitteita pelastustoimen järjestämiselle.

120 §:ssä aloiteoikeus arviointimenettelyn käynnistämiseen on vain sosiaali- ja terveysministeriöllä. Vastaava oikeus tulisi olla pelastustoimen osalta sisäministeriöllä.

121 §:n mukaisiin arviointimenettelyn edellytyksiin tulisikin lisätä uusi 1 momentin 5 kohta, jonka mukaan valtiovarainministeriö (ja sisäministeriö, viitaten edelliseen kohtaan) voi käynnistää sote-maakunnan arviointimenettelyn, jos alueen pelastustoimen palvelut eivät vastaa pelastustoimen järjestämislain 6 §:ssä määriteltyä palvelutasoa. Tämä vahvistaisi palvelutasopäätöksen roolia keskeisenä maakunnan toimintaa ohjaavana asiakirjana myös taloudellisesti.

140 § valtiovarainministeriöllä on oikeus tehdä sote-maakuntavaltuusto 122 §:n edellytysten täyttyessä. Sen sijaan esimerkiksi pelastustoimen palveluiden järjestämiseen taloudellisesti vaikuttavista päätöksistä ei näyttäisi olevan muilla kuin 140 §:ssä mainituilla valitusoikeutta. Sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisessä on kyse merkittävistä perusoikeuksien turvaamiseen liittyvistä tehtävistä, joiden edistäminen on keskeistä kansalaisyhteiskunnan näkökulmasta. Siten pidetään välttämättömänä, että sote-maakuntalain 140 §:n mukaiseen valitusoikeuteen sisältyy rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, joiden tarkoituksena on ympäristön-, terveyden-, tai luonnonsuojelun, hyvinvoinnin taikka turvallisuuden edistäminen (vrt.

ympäristönsuojelulaki 191 § 1 momentti 2 kohta). Lisäksi tulisi harkita valitusoikeuden lisäämistä sisäministeriölle sekä aluehallintovirastoille.

130 § 1 mom 7 kohtaa, jonka mukaan yhtiöttämisvelvoite ei koske poikkeusolojen varautumisvelvollisuutta. Harkitaan lisättäväksi uusi 8 kohta, jonka mukaan, jos toiminta liittyy välittömästi pelastuslain (379/2011) 27 §:n mukaisiin pelastustoimen ja pelastuslaitoksen tehtäviin, yhtiöttämisvelvollisuutta ei myöskään olisi.

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Maakuntien ja kuntien yhteistyö näyttäyty tarpeellisena esimerkiksi kuntien valmiussuunnittelussa, kaavoituksessa ja rakentamisen ohjauksessa sekä kuntien vastuulla olevan toiminnan tilannekuvan tuottamisessa ja välittämisessä. Maakunta-kunta yhteistyön lisäarvo sekä pelastustoimen rooli esimerkiksi valmiussuunnittelun tukemisessa ja rakennuslupiin liittyvässä asiantuntija-avussa tulisi huomioida jatkovalmistelussa.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

-

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

-

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

-

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittävällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

-

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

-

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

-

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

-

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

-

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

6 §:ssä säädetään kunnan velvollisuudeksi laatia valtuustolle hyvinvointikertomus ja -suunnitelma. Pykälässä tulisi säätää, että hyvinvointikertomuksessa on esitettävä ne toimenpiteet, joilla kunta on edistänyt ikääntyneiden ja toimintakyvyltään rajoittuneiden henkilöiden asumisen turvallisuutta. Valmisteilla olevan koti- ja vapaa-ajan tapaturmien tavoiteohjelman 2021-2030 mukaan paikalliset turvallisuussuunnitelmat on tehty lähes kaikissa kunnissa, mutta työtä vaivaa vielä siilomaisuus.

Turvallisuuden edistäminen tulisi sisällyttää myös lakisääteisiin hyvinvointikertomuksiin. Tapaturmien ehkäisytöiden rakenteita, yhteistyötä ja pitkäjänteistä toimintaa on edelleen tarve vahvistaa esimerkiksi sote-uudistuksen yhteydessä ja taata myös harvaan asutuilla alueilla asuvien turvallisuus. Saman pykälän 2 momentissa tulisi lisäksi säätää, että kunnan olisi strategisessa suunnittelussaan huomioitava myös asumisen turvallisuuden edistäminen ja kolmannessa momentissa vastuutahon tehtäviin tulisi sisällyttää myös asumisen turvallisuuden edistäminen.

7 §:ssä vastaavasti sote-maakunnan olisi arvioitava ennakkoon ja otettava huomioon päätösten vaikutukset eri väestöryhmien hyvinvointiin, asumisen turvallisuuteen ja terveyteen. Sen olisi myös asetettava suunnittelussaan tavoitteet, joilla sosiaali- ja terveydenhuollon järjestäminen ja tuottaminen edistää hyvinvointia, asumisen turvallisuutta ja terveyttä. Asumisen turvallisuuden lisääminen kuntien ja sote-maakuntien lakisääteisiin tehtäviin on perusteltua, koska nämä tuottavat palveluita kotiin. Näiden palveluiden vaikuttavuutta tapaturmien ja onnettomuuksien ehkäisyssä voitaisiin merkittävästi lisätä lisäämällä asumisen turvallisuus osaksi näiden tehtävien hoitamista. Sote-maakunnan olisi siten alueellisessa hyvinvointikertomuksessa ja -suunnitelmassa esitettävä toimenpiteet ja tekijät väestön hyvinvoinnista, asumisen turvallisuudesta ja terveydestä.

9 §:n mukaan osa sosiaalihuoltoon ja terveydenhuoltoon kuuluvista palveluista kootaan suurempiin kokonaisuuksiin yhden tai useamman sote-maakunnan järjestettäväksi, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, laadun tai asiakkaiden oikeuksien varmistamiseksi tehtävän vaativuuden, harvinaisuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Suurempiin kokonaisuuksiin koottavista palveluista ja niihin liittyvästä työnjaosta säädetään tarkemmin sosiaalihuoltolaissa ja terveydenhuoltolaissa.

9 §:n perusteluiden mukaan kokoamisen tarkoituksena olisi varmistaa asiakas- ja potilasturvallisuus sekä palvelun kustannusvaikuttavuus ja tehokkuus tilanteissa, joissa hajautettu palvelutuotanto ei olisi mahdollista tai tarkoituksenmukaista esimerkiksi tehtävän vaativuuden, suurten kustannusten tai tehtävän edellyttämän ammattihenkilöstön niukkuuden vuoksi. Hajautettuun palvelutuotantoon lukeutuu nykyinen menettely, jossa vanhuspalvelulain 25 §:n ja sosiaalihuoltolain 35 §:n mukaiset ilmoitukset tehdään vaihtelevasti kunnallisten menettelyiden mukaisesti ja tietoisuus mahdollisuudesta saada sosiaalitoimen apua on huonosti tiedossa. Tätä edesauttaisi merkittävästi ainakin vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten kokoaminen, tai lähinnä niihin liittyvien ICT-palveluiden kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin

9 §:n perusteluiden mukaan edellytyksenä olisi, että kokoaminen olisi välttämätöntä palvelujen saatavuuden, laadun tai asiakkaiden oikeuksien varmistamiseksi silloin, kun palvelut tai tehtävät olisivat erityisen vaativia, harvinaisia tai niiden kustannukset ovat erityisen suuria. Perusteluita tulisi täydentää siten, että vanhuspalvelulain ja sosiaalihuoltolain mukaisten ilmoitusten kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, valtakunnallisesti yhdenmukaisiksi käytännöiksi, tulisi olla saatavuuden, laadun ja asiakkaiden oikeuksien kannalta perusteltua. Siten vaativuuden, harvinaisuuden ja kustannusten ohella palveluiden kokoaminen tulisi olla oikeutettua niissä tilanteissa, joissa palveluiden saatavuus kansalaisnäkökulmasta edellyttää kokoamista valtakunnalliseen järjestelmään kunkin sote-maakunnan omien järjestelmien sijaan. Tähän kokonaisuuteen voi mahdollisesti liittyä myös pelastuslain 42.2 §:n mukaiset ilmoitukset.

13 §:ään tulisi lisätä uusi momentti, jonka mukaan sote-maakunnan hankkiessa pelastuslain 18 §:ssä tarkoitettuja palveluita, palveluntuottajan olisi kuuden kuukauden kuluessa palvelujen tuottamisen aloittamisesta toimitettava sote-maakunnalle pelastuslain 20 §:ssä tarkoitettu pelastusviranomaisen arvio siitä, että kohteen poistumisturvallisuus täyttää sille asetetut vaatimukset. Tällä varmistettaisiin se, että asumispalveluiden hankinnassa otettaisiin nykyistä paremmin huomioon poistumisturvallisuus. Vastaavan vaatimuksen tulisi koskea myös 16 §:n mukaista alihankkijaa.

23 §:n mukaan sosiaali- ja terveysministeriö koordinoisi neuvotteluja. Säännöksessä tulisi kuitenkin korostaa ministeriöiden (STM & SM) välistä yhteistyötä neuvottelujen koordinoinnissa.

24 a §:n 2 momentin mukaan STM tarkastaisi, että sote-maakunnan esittämä investointisuunnitelma ei ole ristiriidassa lainaottovaltuuden kanssa. Siten voi olla mahdollista, että STM hylkäisi päätöksellään myös pelastustoimea koskevan investointisuunnitelman. Investointisuunnitelma

tulisikin esimerkiksi jakaa kahteen osuuteen, sosiaali- ja terveystalvaeluihin ja pelastustoimen palveluihin, jolloin olisi mahdollista palauttaa investointisuunnitelma valmisteluun vain osittain.

36 §:ssä säädetään valtioneuvostolle toimivalta päättää sote-maakuntien yhteistyösopimuksesta. 1 momentin 3 kohdan mukaan tämä olisi mahdollista silloin, kun häiriötilanteisiin ja poikkeusoloihin varautuminen ja valmius ei ole kokonaisturvallisuuden kannalta riittävää. Käsitteenä kokonaisturvallisuus ei ole selkeä, ja sen linkittyminen turvallisuuden suojelu- ja hyvinvointiulottuvuuteen on tähän saakka näyttäytynyt ohuena (ks. Telaranta 2019, s. 184-219, Pelastus- ja turvallisuustutkimuksen vuosikirja 2019 <https://www.pelastusopisto.fi/wp-content/uploads/Pelastus-ja-turvallisuustutkimuksen-vuosikirja-2019.pdf>). Siten ehdotetaan lisättäväksi ainakin uusi 4 kohta, jonka mukaan valtioneuvosto voisi päättää sote-maakuntien yhteistyösopimuksesta, jos pelastustoimen palvelutaso ei riittävän hyvin vastaa alueellisiin riskeihin ja niihin varautuminen on tarkoituksenmukaista toteuttaa sote-maakuntien välisellä yhteistyösopimuksella.

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Sote-järjestämislain valossa pelastustoimi näyttyy jossain määrin sosiaali- ja terveystalvaeluiden järjestämiselle alisteisena. Pelastustoimen rinnakkaista asemaa tulisi vahvistaa, sillä pelastustoimella on erillinen vastuu- ja tehtäväkenttä.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädetävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä pääosin

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

Pykälässä käytetyt käsitteet "laatu" ja "kustannusvaikuttavuus" ovat luonteeltaan monitulkintaisia. Esitetty malli, jossa palvelutasopäätös kytkeytyy irti pelastustoimen rahoituksesta sekä strategisista tavoitteista on ongelmallinen mm. alueellisen itsehallinnon kannalta. Lakiesityksellä luotaisiin monimutkainen pelastustoimi, jossa kuitenkin sote-maakunta päättää itse pelastustoimen palveluiden sisällöstä annettujen reunaehtojen - strategiset tavoitteet ja rahoitus – puitteissa ja siten liikkumavaran jäädessä vähäiseksi. Uhkana on, että pelastustoimen ohjaus etääntyy paikallisesta päätöksenteosta valtiolliselle tasolle. Tällöin kulloisetkin poliittiset painotukset saattavat vaikuttaa pelastustoimen palveluihin ja sen rahoitukseen eri tavalla kuin nykyisin.

Epäselvää on, miksi juuri sukupuolten välinen tasa-arvo on valittu yhdeksi strategiseksi tavoitteeksi. Esimerkiksi asumisturvallisuuden osalta turvallisuuteen vaikuttaa vahvasti muut tekijät kuin sukupuoli; näitä on erityisesti toimintakykyyn liittyvät rajoitteet. Toisaalta yhdenvertaisuus sisältäne myös nämä näkökulmat.

Valtakunnallisissa tavoitteissa ei ole lueteltu onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä strategisia tavoitteita. Pelastustoimen rooli onnettomuuksien ehkäisemisessä on jo nykyisellään merkittävä, ja toisaalta olemassa olevaa henkilöstöä voitaisiin käyttää nykyistä tehokkaammin onnettomuuksien ehkäisy- ja neuvontatyöhön silloin, kun pelastustehtävät sen mahdollistavat. Siten strategisissa tavoitteissa tulisi selkeästi ilmaista myös onnettomuuksien ehkäisy tavoitteet erillisenä.

Koska pelastustoimi rakentuu erityisesti harva-alueilla sopimuksellisen palokuntatoiminnan varaan, olisi keskeistä jo valtakunnallisissa tavoitteissa erityisesti vahvistaa tavoitteet vapaaehtoisen palokuntatoiminnan toimintaedellytysten turvaamiseksi.

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

Ei kantaa.

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

Ei kantaa.

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

5 §:ssä ei ole säädetty mahdolliseksi keskittää onnettomuuksien ehkäisytehtäviä tai ICT-tehtäviä, mikäli se on tarkoituksenmukaista. Onnettomuuksien ehkäisytehtäviin kiinnittyviä mahdollisia keskittämisehdotuksia on annettu ainakin Pelastustoimen uudistushankkeen 2015-2019 osaraportissa 9 ”Onnettomuuksien ehkäisyn yhdenmukaistaminen”. Lakiluonnosten perusteluissa ei ole kerrottu, miksi ehdotettuja onnettomuuksien ehkäisyn keskittämistoimenpiteitä ei ole otettu mukaan luonnokseen. Pelastustoimen järjestämislain perusteluiden mukaan mykyisessä järjestelmässä on ollut vaikea päästä valtakunnallisiin, yhdenmukaisiin toimintamalleihin, yhteisiin tietojärjestelmiin ja yhdenmukaiseen palvelutarjontaan koko maassa.

Sisäministeriön ”pelastuslaitoksen riskianalyysi sotilaallisen voimankäytön tilanteesta” - loppuraportin (poikkeusolojen riskianalyysi -työryhmä) mukaan pelastuslaissa tulisi säätää pelastusviranomaisille selkeä velvoite arvioida sodan ajan uhkia ja niiden vaikutuksia oman toimialansa näkökulmasta. Sotilaallisen voimankäytön tilanteiden riskien analysointi on työryhmän näkemyksen mukaan välttämätön edellytys tarkoituksenmukaisen ja riskiperusteisen varautumisen ja valmiussuunnittelun toteuttamiseksi. Pelastustoimen järjestämislakia koskevan lakiluonnoksen 3 §:ssä tulisi siten harkita lisäksi säädettävän, että palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon toiminta puolustustilain mukaisessa puolustustilassa.

6 § palvelutasopäätöksen valmistelun ja päätösprosessiin tulee sitouttaa myös alueen kunnat ja keskeiset järjestöt. Ehdotetaan lisättäväksi momentti, jonka mukaan palvelutasopäätöksen valmisteluun ja siitä tiedottamiseen sovelletaan hallintolain (434/2003) 41 §:ää.

7 §:n 4 momentin mukaan sisäministeriön ja aluehallintoviraston tehtävistä voidaan antaa tarkempia säännöksiä valtioneuvoston asetuksella. Tässä yhteydessä tulisi kuitenkin huomioida, että sisäministeriölle ei voida antaa asetuksella sellaisia tehtäviä, joiden nojalla ministeriöllä olisi toimivaltaa puuttua alueelliseen itsehallintoon eli sote-maakuntien toimintaan. Näistä toimivaltuuksista tulisi säätää lain tasolla. Sisäministeriölle annetut tehtävät eivät myöskään saisi hämärtää toimivaltaisen viranomaisen ja sisäministeriön ohjaustehtävän välistä rajanvetoa.

9 §:n mukaan sisäministeriön yhteydessä toimii pelastustoimen neuvottelukunta. Tulisi varmistaa, että myöhemmin annettavalla asetuksella tai muutoin varmistetaan, että neuvottelukuntaan kuuluu pelastusalan kannalta keskeiset järjestöt.

13 §:n mukaan sote-maakunnan olisi seurattava järjestämisvastuullaan olevan pelastustoimen saatavuutta, laatua ja vaikuttavuutta mutta myös kustannuksia ja tuottavuutta. Toisaalta 16 §:n mukaan sote-maakunnan olisi omavalvonnalla varmistettava tehtäviensä lainmukainen hoitaminen sekä palveluiden saatavuus, laatu ja vaikuttavuus. 13 §:n mukainen seurantavelvollisuus näyttäytyy jossain määrin päällekkäisenä 16 §:ssä mainitun omavalvonnan kanssa ja sisältää lähinnä veloitteen omavalvonnan lisäksi veloitteen verrata omavalvonnassa kerättyä tietoa muta sote-maakuntia koskevaan tietoon sekä tiedon hyödyntämisveloitteen. Pykälässä voisi olla aiheellista täsmentää, että ensisijainen mekanismi palveluiden seurantaan on 16 §:ssä mainittu omavalvonta.

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Sote-maakuntien pelastuslaitoksille siirrettävä perusoikeuksien turvaamisvelvoite edellyttää sitä, että sote-maakuntien pelastusviranomaisilla olisi jatkossakin täytäntöönpanoviranomaiselle kuuluva harkintavalta. Tuleekin varmistaa, että sisäministeriön ohjaustehtävän puitteissa antamat kannanotot eivät muodostuisi sellaisiksi, joilla voidaan tulkita olevan välittömiä, sote-maakunnan viranomaistoiminnan piiriin kuuluvia oikeusvaikutuksia.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

-

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

-

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

-

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

-

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

-

38. Voimaanpanolain 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

-

39. Voimaanpanolain 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelystä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

-

40. Voimaanpanolain 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

-

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

-

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

-

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

-

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

ei pääosin

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

-

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

-

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

ei pääosin

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

-

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

-

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

-

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

Ei täsmällistä ehdotusta.

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Rahoituksen perustumisesta Tilastokeskuksen laskemiin riskiruutuihin ja riskiluokkiin esitetyllä tavalla ei välttämättä ole lakiteknisesti mielekäästä. Tulisi harkita, tulisiko tämän tasoinen sääntely siirtää asetustekstiin ja jättää asetuksella tarkemmin säädettäväksi pelastustoimen riskikertoimen määräytymisen ja esitystavan perusteet. Tällöin riskianalyysimenetelmien kehittyminen voitaisiin joustavammin ottaa huomioon rahoituksen määräytymistekijöissä.

Pelastuslaitosten rahoitus kytkeytyy nyt esitetyssä rahoitusasetusluonnoksessa vahvasti siihen tapaan, jolla pelastustoimen operatiivista toimintavalmiutta on tähän saakka mitoitettu. Rakennuspaloihin liittyvät riskit eivät ole yhteismitallisia, ja esimerkiksi toimintakyvyltään rajoittuneille henkilöille suunnatussa palveluasumisessa tapahtuva tulipalo voi olla henkilövahinkopotentiaaliltaan huomattavasti suurempi kuin tavanomaisessa asumisessa ja siten vaatia vahvempia onnettomuuksien ehkäisyyn liittyviä ja toisaalta tarvittaessa myös operatiiviseen toimintavalmiuteen liittyviä toimenpiteitä.

On epäselvää, miksi pelastuslain 48 §:n mukaisten suuronnettomuusvaarallisten tuotantolaitosten määrä vaikuttaa rahoitukseen, mutta esimerkiksi pelastuslain 18 §:n mukaisten poistumisturvallisuusselvitysvelvollisten kohteiden määrä ei vaikuta. Onnettomuuksien ehkäisytehtävien rahoitus liittyen pelastustoimen toimintaedellytysten varmistamiseen mm. uudisrakentamisessa sekä rahoituksen kytkeytyminen pelastusviranomaisen valvontatehtävään yleisemminkin jättää auki olevia kysymyksiä.

Sote-maakuntien rahoitusta koskevan lakiehdotuksen perusteluiden mukaan pelastustoimen palvelutarpeen kasvua ei otettaisi etukäteen huomioon. Sosiaali- ja terveydenhuollossa tämä kuitenkin otettaisiin lakiehdotuksen 7 §:n mukaan huomioon. Tämä muuttaisi osaltaan määräytymistekijöiden perusteella kohdistuvan rahoituksen osuuksia, joka voi tarkoittaa siis pelastustoimen palveluiden heikkenemistä. Tulisi varmistaa, että myös pelastustoimen rahoitus kasvaa palvelutarpeen kasvun myötä.

Lausuntomateriaalin liitteenä olevassa asetusluonnoksessa sote-maakuntien rahoitukseksi (2 ja 7 §) ei ole kytketty pelastustoimen palvelutasopäätöstä ja siinä määriteltäviä pelastustoimen palveluita pelastustoimen rahoitukseen eikä rahoitusta ole kytketty rahoituslain 22 §:ssä pelastustoimen palvelutasopäätökseen. Näin ollen pelastustoimen alueellisiin riskeihin perustuva palvelutason määrittely ja palvelutason rahoitus näyttävät kytkeytyvän hyvin ongelmallisella tavalla irti toisistaan. Ehdotettu järjestely ei näyttäydä tarkoituksenmukaisena.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

-

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

-

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

-

Verolainsäädäntö

58. Pidättekö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

-

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

-

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

-

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

-

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

-

66. Onko terveydenhuollon järjestämisvastuun jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämisvastuu, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämissopimus; 4, 5 ja 10 §)?

-

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

-

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Jos Uudenmaan ensihoitopalvelut on tarkoitus järjestää in-house pelastuslaitoksen tuottamana, tulisi varmistaa, että se on ylipäättään mahdollista lausunnolla olevan erillislain puitteissa.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

-

73. Pidätkö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

-

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

-

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

-

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

-

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

-

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

-

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntauudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

Gröndahl Mika
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK

Nerelli Rauna
Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö SPEK